

uwzględnieniem średniej zawartości laktozy w mleku każdej badanej krowy. Tego rodzaju indywidualne badania są jednak prawie zupełnie niemożliwe w dużych stadach przemysłowych.

Wnioski

W oparciu o uzyskane wyniki można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Stan zapalny poszczególnych ćwiartek wymienia można oceniać na podstawie zawartości laktozy w mleku, ale przy uwzględnieniu jej przeciętnej zawartości w mleku badanej krowy.

2. Wskaźnik ten nie wydaje się być przydatnym w ocenie mleka mieszanego od większej ilości krów, ani też w ocenie porównawczej poszczególnych krów z uwagi na duży zakres wahań zawartości laktozy zarówno w mleku krów zdrowych, jak i chorych.

Piśmiennictwo

1. Kiehlwein W.: Dtsch. Molkerei-Ztg. 94, 600, 1973.
2. Reichmuth J.: Dtsch. Molkerei-Ztg. 94, 606, 1973.
3. Renner E.: Arch. Lebensmittelhyg. 23, 25, 1972.
4. Renner E.: Dtsch. Molkerei-Ztg. 94, 296, 1973.
5. Renner E.: Dtsch. Molkerei-Ztg. 94, 246, 1973.
6. Renner E.: Dtsch. Molkerei-Ztg. 94, 603, 1973.
7. Renner E.: Arch. Lebensmittelhyg. 26, 163, 1975.
8. Renner E.: Arch. Lebensmittelhyg. 27, 77, 1976.
9. Stahlhuth-Klipp H.: Dtsch. Molkerei-Ztg. 94, 605, 1973.
10. Tolle A., Reichmuth J., Heeschen W.: Arch. Lebensmittelhyg. 27, 71, 1976.

Adres autora: mgr Ewa Gardzina, ul. Stachewicza 47/34, 31-328 Kraków.

Гардзина Э., Порадзиш Э., Савицкая Я. — Содержание лактозы в молоке в качестве показателя воспаления вымени коров.

В работе предприняли попытку оценки пригодности содержания лактозы в качестве биохимического показателя для индивидуальной диагностики воспалительных состояний вымени.

На основании полученных результатов констатировали, что этот показатель может найти применение в обнаруживании воспалительных состояний отдельных долей вымени при условии учета среднего содержания лактозы в молоке исследуемой коровы. Относительно молока, смешанного от большого количества коров, или для сравнительной оценки отдельных коров пригодность этого показателя сомнительна из-за крупного диапазона колебаний содержания лактозы в молоке как здоровых, так и больных коров.

Gardzina E., Poradzisz Z., Sawicka J. — Lactose content in milk as an index of mastitis in cows.

The work was an attempt to evaluate the usefulness of the content of lactose in milk as a biochemical index in the individual diagnostics of mastitis. On the basis of the findings it is concluded that the index may be used in practice to discover the inflammatory status of quarters under the condition that the normal level of lactose is known in individual cows. Mixed milk taken from different animals cannot be used because of a great fluctuation regarding the content of lactose in normal and sick animals.

BARBARA GAJDA, EDWARD WIERZCHOS

Rompun w zabiegach operacyjnych u owiec

Z Zakładu Fizjologii Rozrodu i Sztucznego Unasieniania Zwierząt Instytutu Zootechniki, Balice k. Krakowa

Badania z zakresu transplantacji zarodków u owiec wymagają dysponowania prostą i szybką metodą usypiania czasem kilku maciorek operowanych w możliwie krótkich odstępach czasu w ciągu jednego dnia. Correa (3) sygnalizując próby stosowania transplantacji w praktyce hodowli owiec przedstawia wyniki operowania w ciągu dnia grup składających się z 4—6 owiec. Stąd też stosowany do narkozy środek powinien charakteryzować się szybkim działaniem anastetycznym i łączyć równocześnie właściwości sedacyjne, analgetyczne i zwiotczające. Znając opisywane przez Badurę i wsp. (1) oraz Peczała i Borkowską (7) zalety Rompuntu*) (Xylazin) zastosowano ten preparat u owiec, podczas zabiegów operacyjnych związanych z wypłukiwaniem i transplantacją zarodków.

Materiał i metody

Zabiegi operacyjne przeprowadzono na 57 owcach rasy merynos i cakiel o wadze 30—70 kg. Zwierzęta

*) prod. Bayer, Leverkusen, RFN (w postaci 2% roztworu). Autorzy składają podziękowanie dr A. Nizińskiemu, przedstawicielowi PHZ — Transactor SA w Warszawie za udostępnienie Rompunu.

głodzono 24 godz. przed operacją. Około 30 min. przed rozpoczęciem zabiegu owce premedykowano podając domięśniowo lub dożylnie Combelen w ilościach 0,5—1,0 ml/10 kg c.c. oraz podskórnie Atropinę w dawce 0,5 mg/kg c.c. Bezpośrednio przed zabiegiem podawano dożylnie 2% roztwór Rompunu w ilości 0,05—0,1 ml/10 kg c.c. (tj. 1—2 mg), rozcieńczony w stosunku 1:5 w roztworze soli fizjologicznej. Preparat wprowadzano do żyły brzożnej ucha. Celem zniesienia odruchów z jamy otrzewnowej, otrzewną znieczulano dodatkowo 2% *Lignocainum hydrochloricum*.

Laparotomię robiono w linii białej, prowadząc cięcie aż do gruczołu mlekowego. W zależności od wielkości operowanych zwierząt długość cięcia wynosiła 7—12 cm. Po skończonym zabiegu jamę brzuszną zamykano szwem ciągłym z catgutem nr 1, zaś skórę nicią styłonową monofil nr 3.

Wyniki

W zależności od wagi operowanych owiec ogólna ilość Rompunu wahała się od 0,4—0,6 ml na owcę (tab. 1). Wyraźne działanie preparatu obserwowano prawie natychmiast po dożylnym podaniu wyliczonej dawki. Objawiało się uspokojeniem zwierząt, snem oraz zwiotczeniem powłok brzusznych i bezbolesnością. Obserwo-

wano także wystąpienie krótkotrwałego bezdechu oraz zwolnienie akcji serca, pomimo wcześniejszej iniekcji Atropiny i powolnego podawania (ok. 2 min.) Rompunu. Około 5 min. po iniekcji następował dość obfity ślinotok i niekiedy oddawanie moczu.

We wszystkich przypadkach obserwowano obniżenie perystaltyki jelit i znaczne podwyższenie napięcia mięśni macicy.

Tab. 1. Wyniki stosowania Rompunu u owiec

Ilość sztuk	Waga kg	Com-belen ml	0,1% Atropina ml	2% Rompun ml	Czas trwania snu min
13	30-40	3,5-4,0	1,5-2,0	0,4	20-40
17	40-50	2,0-5,0	2,0-2,5	0,4-0,5	
14	50-60	2,0-6,0	2,5-3,5	0,5	
13	60-70	3,0-7,0	2,5-3,5	0,5-0,6	

Stan pełnej analgezji, który występował po upływie 2 min. od rozpoczęcia podawania Rompunu utrzymywał się do 30 min.

Świadomość po zabiegu powracała dość szybko i po ok. 15 min. od zakończenia operacji owca sama powracała na stanowisko. Nie zarejestrowano żadnych komplikacji, a rany po operacji goiły się przez rychłozrost.

O m ó w i e n i e w y n i k ó w

Przeprowadzone przez nas zabiegi laparotomii u 57 owiec wykazały, że zastosowany Rompun w dawce 0,1 ml/10 kg c.c. (2 mg/10 kg c.c.) w kombinacji z Combelenem w ilości 0,5-1,0 ml/10 kg c.c. i Atropiną 0,05 mg/10 kg c.c. był w pełni przydatny do szybkiego przygotowania owiec do zabiegów chirurgicznych.

Obserwacje kliniczne nad działaniem Rompunu u bydła przeprowadzili Peczat i Borkowska (7) stosując różne dawki (0,05 mg/kg; 0,1 mg/kg; 0,2 mg/kg) tego preparatu. Wyraźne działanie uspokajające stwierdzili już po podaniu najniższej dawki. Działanie analgetyczne i zwiotczające ujawniło się w pełni u zwierząt, które otrzymywały dawkę 0,2 mg/kg.

Badura i wsp. (1) proponują stosowanie Rompunu w dawce 0,05 mg/kg do premedykacji w zabiegach na racicach i palcach u bydła.

Sedacyjne działanie Rompunu u koni obserwowali Kerr i wsp. (5), podając dożylnie dawkę 1,1 mg/kg.

Podobne obserwacje przeprowadzili Clarke i wsp. (2), stosując Rompun u koni w iniekcji domięśniowej w dawce 2-3 mg/kg, a u bydła w dawce 0,2 mg/kg. Autorzy ci stosowali także dożylne podawanie Rompunu w dawce 0,05-0,1 mg/kg.

Obserwowany przez nas, a sygnalizowany przez wyżej cytowanych autorów spadek ilości tętna i oddechów w czasie pierwszych minut działania Rompunu mijał w trakcie operacji, także po jej zakończeniu nie rejestrowano żad-

nych zaburzeń ze strony układu krwionośnego i oddechowego.

Nieco odmienne obserwacje zachowania się niektórych gatunków zwierząt podają Haskins i wsp. (4), którzy zarejestrowali po podaniu Rompunu u 73% operowanych kotów niepełne zniesienie bólu. Z tych powodów też prawdopodobnie Komar (6) proponuje u kotów połączenie podawania Rompunu (Xylazin) z Ketaminą.

Biorąc pod uwagę łatwość podawania Rompunu (i.v., i.m., s.c.) oraz właściwości sedacyjne, przeciwbólowe i zwiotczające można polecać jego stosowanie w zabiegach operacyjnych u owiec.

P i ś m i e n n i c t w o

1. Badura R., Modrakowski A., Utzig J.: *Medycyna Wet.* 28, 207, 1972.
2. Clarke K. W., Hall L. W.: *Vet. Rec.* 85, 512, 1969.
3. Correa J. E.: *Vet. Rec.* 99, 377, 1976.
4. Haskins S. C., Peifer R. L., Stowe C. M.: *Am. J. Vet. Res.* 36, 1337, 1975.
5. Kerr D. D., Jones E. W., Huggins K., Edwards W. C.: *Am. J. Vet. Res.* 33, 525, 1972.
6. Komar E.: *Medycyna Wet.* 32, 39, 1976.
7. Peczat G., Borkowska E.: *Medycyna Wet.* 26, 406, 1970.

Adres autora: Barbara Gajda, Instytut Zootechniki, 32-063 Balice k. Krakowa.

Гайда Б., Вежхось Э. — **Применение Ромпуна в операциях на овцах.**

Провели 57 лапаротомий для получения и трансплантации зародышей у овец пород меринос и цакель с использованием в качестве усыпляющего средства Ромпуна фирмы Bayer.

После премедикации Комбеленом (0,5-1,0 мл/10 кг в.т. i.v. или i.m.) и Атропином (0,05 мг/кг в.т.) вводили внутривенно Ромпун в дозах 0,05-0,1 мл/10 кг в.т.

Полученные результаты указывают на пригодность Ромпуна для быстрой подготовки овец к операциям.

Gajda B., Wierchoś E. — **Rompun in surgical operations in sheep.**

Rompun was applied in 57 laparotomies performed in order to obtain and transplant embryos in merino and cakiel sheep. After a premedication with Cambelene (0.5-1.0 ml/10 kg of body weight, iv or im) and Atropine (0.05 mg/kg of body weight), Rompun (Bayer) was given intravenously at a dose of 0.05-0.1 ml/10 kg of body weight.

The obtained results pointed to the usefulness of Rompun in preparation of sheep for operations.

THAWLEY D. G., MARSHALL R. B., CULLINANE L., MARKHAM J.: Nietypowe gronkowcowe zapalenie gruczołu mlekowego w stadzie krów mlecznych. (Atypical staphylococcal mastitis in a dairy herd). *J. Amer. vet. med. Ass.* 171, 425-428, 1977 (5).

Badania przeprowadzono w stadzie krów mlecznych, liczącym 190 krów (42 krowy po pierwszej laktacji), w którym występowały kliniczne i subkliniczne zapalenia gruczołu mlekowego. Badanie bakteriologiczne wykazało zakażenie 50 ćwiartek u 37 krów gronkowcami koagulazododatnimi. W odczynie koagulacji z plazmą krwi bydła uzyskiwano 2 typy odczynu: odczyn drobnoziarnisty oraz skrzep. Gronkowce dające pierwszy typ reakcji wytwarzały alfa hemolizynę, drugi typ hemolizynę alfa i beta. Personel obsługujący zwierzęta był nosicielem gronkowców dających reakcje koagulazowe pierwszego typu. Wyosobnione z przypadków subklinicznych szczepy były odporne na działanie powszechnie stosowanych antybiotyków.